

terzake, omdat de paus het boek bij gelegenheid van de presentatie van de Italiaanse versie op 8 december 1992 typeerde als 'de rijpste en meest afgeronde vrucht van de leer van Vaticanum II'.⁴⁰

Wanneer wij afgaan op de tekstuele aanwezigheid van de diverse conciliedocumenten in de tekst van de Katechismus, dan is er maar één conclusie mogelijk: Vaticanum II kleurt deze Katechismus en wel heel nadrukkelijk. Wij treffen niet minder dan 545 citaten en 276 verwijzingen, ontleend aan Vaticanum II in de tekst aan. Daarvoor werd geput uit alle 16 conciliedocumenten. De vraag is echter, hoe deze citaten en verwijzingen in feite functioneren en wel in relatie tot wat de Nederlandse bisschoppen (maar ik had ook naar andere kroongetuigen kunnen verwijzen) bij de sluiting van de kerkvergadering in 1965 'de grondinzichten' van het concilie noemden. Daarbij wezen zij toen op 'de eerbied voor en de waarde van de menselijke persoon; de eerbied voor de geloofsovertuiging van anderen; de verbondenheid van het volk Gods, priesters en leken; de geordende democratisering in het praktisch besturen; de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de wereld, voor de vrede en het geluk van de mensen; en de verhouding tot medechristenen en niet-christenen'.⁴¹ Wordt aan deze en andere grondinzichten van Vaticanum II recht gedaan, telkens wanneer de samenstellers van de Katechismus zo rijkelijk putten uit de teksten van het concilie? Met deze vraag komen wij op het terrein van de hermeneutiek, het interpretatieproces met betrekking tot – in dit geval – de documenten van Vaticanum II. Welke uitleggingsregels moeten wij in verband met die documenten hanteren? Zeker is, dat zolang concilieteksten nog in het leven en de leer van de kerk ingebracht worden, dit interpretatieproces nog geen afgesloten geheel vormt. Dat de samenstellers van de Katechismus van de Katholieke Kerk bij hun gebruikmaking van het gedachtengoed van Vaticanum II vanuit hun actuele historische context aan dat interpretatieproces ook een eigen bijdrage hebben geleverd, ligt dan ook voor de hand. Maar die bijdrage moet wel recht doen aan de intenties van Vaticanum II, ook op het punt van interpretatie. Ten behoeve van een zo goed mogelijke beoordeling daarvan beschikken wij inmiddels over een aantal criteria of richtingwijzers. Vaticanum II heeft zelf al enkele uitleggingsregels aangereikt. Eén daarvan is de door de concilievaarders in verband met de zestien documenten aangebrachte nomenclatuur: wij hebben te maken met constituties, dat zijn basisdocumenten met een

40. Vgl. H. Verwey, 'Zur Hermeneutik des Weltkatechismus', in: *Zeitschrift für Katholische Theologie* 115(1993) 320.

41. Katholiek Archief 21(1966) 488-491, het citaat op 488.